

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин
"Українська асоціація економістів-міжнародників".

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 20 травня 2022 року)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК 339.9+502/504
М 58

Рецензенти:

Дурановські Войцех Хенрік – PhD, Опольський університет (м. Ополь, Польща);

Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 20 жовтня 2022 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 20 травня 2022 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 103 с.

The collection consists of the materials from III International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

УДК 339.9+502/504
© Сумський державний університет, 2021

Організатори конференції:

"Ukrainian Association
of International
Economists "

Співорганізатори конференції:

Інститут науки і техніки Хенань, (м. Хенань, Китай)

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Центр соціальних інновацій Єзуїтського університету (м. Краків, Польща)

Інститут технологій та бізнесу в Ческе-Будейовицях, (м. Прага, Чеська Республіка)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 Міжнародні економічні відносини SECTION 1 International economic relations

<i>Хомутенко Л. І.</i> Функціонування ТНК на сучасній міжнародній арені	7
<i>Marekha I.S., Bondarenko S.I.</i> Gender differentiation on the international labour market	8
<i>Дробязко А. О.</i> Структура та цілі маркетингової товарної політики	10
<i>Демиденко Є.Г.</i> Перемовини як дипломатичний інструмент: українські реалії	13
<i>Joel Ata-Baah</i> Integration of international economic markets	15
<i>Хомутенко Л. І., Григорович А. М.</i> Досвід розвинених країн в міжнародному трансфері технологій	16
<i>Мареха І.С., Новгородцева М.О.</i> Міжнародні злиття та поглинання	20
<i>Shevtsova V.M.</i> Problems and features of the country's external public debt management. Ukrainian experience	22
<i>Marekha I.S., Yavor P.V.</i> The place of ukraine in the eu integration processes	26
<i>Shcherbyna T., Kernychnui V.V.</i> Import policy: general goals and current problems of ukraine	28
<i>Zamora O.M., Hyrman D.A., Stanislaw Alwasiak</i> Analysis of world financial markets and their development trends	28
<i>Котенко Н.В., Бондаренко А.І.</i> Аналіз діяльності інститутів спільного інвестування в Україні	30
<i>Воронцова А.С., Твердохліб Д.С.</i> Головні проблеми інвестиційної привабливості економіки України	32
<i>Коротка М.Ю.</i> Розвиток франчайзингової діяльності під час глобальних економічних коливань	36
<i>Кулік А. О</i> Перспективи розвитку Україно-Китайських торговельних відносин на сучасному етапі	38
<i>Dryhola J.</i> Operations in the foreign exchange market	40

РОЗДІЛ 2
Економіка сталого розвитку
SECTION 2
The economics of sustainable development

<i>Romaniuk Y., Kurbatova T.</i> Electricity demand management mechanisms	42
<i>Yurchenko A., Yarova I.</i> Modern sustainable logistics trends	44
<i>Dubovych R., Smolennikov D.</i> The system of motivation of personnel at industrial enterprises in the context of global challenges	46
<i>Хомутенко Л. І., Ганжала К. С.</i> Особливості міжнародного регулювання міграції трудових ресурсів	48
<i>Korobko S.O.</i> Labour migration	51
<i>Sheremet A., Smolennikov D.</i> Financial management system as a tool for sustainable development of agricultural enterprises	52
<i>Тулякова А.О., Замора О.М.</i> Міграція робочої сили та її регулювання	54
<i>Голоха А.Р., Щербаченко В.О.</i> Вимушена міграція українців через Російсько-Українську війну	56
<i>Школа В.Ю., Домащенко В.С.</i> Оцінка сталого розвитку та економічної стійкості сільського господарства: досвід ЄС для України	58

РОЗДІЛ 3
Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток
SECTION 3
The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Домащенко М.Д., Гордієнко І.С., Прокопенко О.В.</i> Особливості українських міграційних процесів та вплив Російсько-Української війни на них	62
<i>Хомутенко Л.І., Тулякова А.О.;</i> Соціально-економічні виклики для майбутнього України у зв'язку з міграцією українського населення в період війни	65
<i>J. Ata-Baah</i> Role of international labor organisation in regulation of labor migration	67

<i>Лапшина М. Ю.</i> Переговорний процес отримання статусу кандидата в ЄС	70
<i>Petrenko S</i> Hert hofstede's model as a tool of cross-cultural analysys	72
<i>Marekha I.S., Sliusarenko A.D.</i> Global financial and economic crises of XX century and their consequences	75
<i>Таранюк Л.М. Рубаненко К.І. Цю Х.</i> Головні перешкоди та шляхи поглиблення співробітництва України та ЄС	78
<i>Lisniak B. A., Zamora O. M., Duranowski W.</i> The reaction of European diplomacy to the Russian invasion in Ukraine	80
<i>Yurchenko A., Domashenko M.</i> Diplomacy and economics of the Russia-Ukraine war	82
<i>Сахно О.О.</i> Оцінка конкурентоспроможності вітчизняної агропромислової продукції на світовому ринку	84
<i>Тулякова А.О., Хомутенко Л.І.</i> Соціально-економічні виклики для майбутнього України у зв'язку з міграцією українського населення в період війни	87
<i>Воронцова А.С., Єрмоленко А.О.</i> Проблеми міжнародного співробітництва українських експортоорієнтованих підприємств: крос-культурний аспект	89
<i>Зорін О. О.</i> Особливості фінансування угод М&А на міжнародному ринку	92
<i>J. Ata-Baah</i> The role of commercial diplomacy as part of economic diplomacy	95
<i>Hontar K., Yarova I.</i> Tourism as a leading direction of the Turkish service market development	97

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

доцент, к.е.н., **Хомутенко Л. І**

здобувач **Ганжала К. С.**

Сумський державний університет, Україна

Вільне переміщення осіб тривалий час розглядалося саме як основа економічної інтеграції. Міграція робочої сили відкриває шлях до використання професійно-технічних навичок кадрових ресурсів. Також міграція стимулює розширення вільної торгівлі та комерційної діяльності в рамках регіону, зокрема товарів та послуг місцевого виробництва :(Free movement, labour mobility)

Під міграцією робочої сили слід розуміти переміщення працездатного населення в межах світового ринку праці між тими чи іншими країнами. Значна різниця у заробітній платі, наявність безробіття у країні, звідки родом емігрант, чи загалом різний рівень соціально-економічного розвитку окремих країн істотно збільшують міграційні процеси кадрових ресурсів.

Окрім трудової міграції також виділяють вимушену міграцію, яка стає наслідком військових та політичних подій, переслідування на релігійному та етнічному ґрунті, та інших причин, які змушують населення змінювати місце проживання :(Короленко Н. В., Петросян А. А)

Серед основних причин, які так чи інакше зумовлюють міграцію робочої сили, слід вважати:

– низький рівень життя працездатного населення в країнах еміграції (як було зазначено вище, незадовільна заробітна плата, безробіття, зубожіння тощо);

– достатньо високий рівень заробітної плати в інших країнах (Західна Європа, США, Канада, Австралія тощо).

– більш кращі соціальні і технічні умови праці та реалізації своїх можливостей у країнах імміграції;

– природні лиха чи епідемії, незадовільний рівень охорони здоров'я в країнах еміграції;

– політичні, військові, релігійні чи етнічні чинники.

Невід'ємним елементом еміграційної політики є надання мігрантам юридичного статусу, який встановлює їх соціальні, трудові та інші права, що закріплені у міжнародних договорах. Також цей статус позбавляє мігрантів політичних прав та регламентує строк перебування іноземного робітника в країнах імміграції. Прикладом виступає Швейцарія, де заборонено протягом

року змінювати місце роботи, протягом двох – місце проживання та професію, а також брати участь у профспілковій організації.

За даними ООН, кількість мігрантів значно зросла за 19 років. Так, у 2019 році вона змогла досягти приблизно 272 мільйона. У 2000 році цей показник становив 173 млн., в 2005 - 191 млн., у 2010 - 220 млн., в 2015 - 248 млн. :(Департамент ООН з економічних і соціальних питань, 2019.)

На рисунку 1 зображено частку міжнародних мігрантів на тому чи іншому континенті. Згідно дослідження, близько 31% всіх мігрантів проживають в Азії (83,6 млн.), 30% - в Європі (82,3 млн.), 26% - в Північній і Південній Америці (70,2 млн.), 10% - в Африці (26,5 млн.) і 3% - в Океанії (8,9 млн) [4].

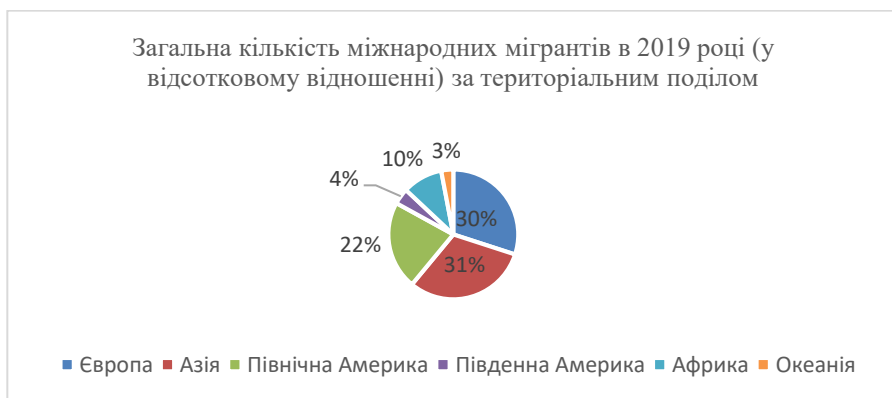

Рисунок 1 – Кількість міжнародних мігрантів в 2019 році :(Портал глобальних даних про міграцію.)

Пандемія COVID також значно вплинула на трудову міграцію населення. Так, логічно припустити, що у 2020 році міграція досягла історичного мінімуму через значні обмеження на в'їзд і виїзд, особливо для трудових ресурсів.

Щодо нормативного регулювання міграційних процесів, то на теперішній час вони є предметом тільки двох міжнародних угод: Міжнародної конвенції щодо прав усіх трудових мігрантів (1990 р.) та Угоди СОТ (Світової організації торгівлі) з торгівлі послугами (ГАТС). Можна додати, що ГАТС є єдиним загальним документом, що так чи інакше стосується трудової міграції.

Також існує низка міжнародних домовленостей щодо міграції, проте слід зазначити, що вони направлені саме на захист прав мігрантів і не мають на меті активізувати міграційні процеси та активізувати їх вплив на економічне зростання. Прикладом виступає Конвенція МОП № 97, яка

стосується міграції з метою працевлаштування, а також Конвенція №143, що торкається забезпечення рівного ставлення до трудових мігрантів. Генеральною Асамблеєю ООН було проведено декілька Діалогів високого рівня щодо Міжнародної міграції та розвитку, результатами яких стало створення Глобального форуму щодо міграції та розвитку.

Окрім нормативного регулювання трудової міграції, існують також методи економічного та соціального регулювання. До них слід віднести:

- квотування імпорту робочої сили. Так, у США серед мігрантів 90% - це ті, що мають родичів у США або є спеціалістами, що користуються попитом в країні;

- наявність сертифікованих документів, що підтверджують кваліфікацію мігранта. До прикладу, наявність обов'язкового робочого стажу не менше 3-5 років;

- введення вікових обмежень. Наприклад, в Норвегії та Швеції вік мігрантів не може перевищувати 40 років;

- задовільний стан психічного та фізичного здоров'я мігрантів на ті чи інші професії;

- обмеження терміну перебування та роботи в країні. Дане регулювання стосується категорії тимчасових мігрантів, таких як сезонні робітники, студенти і тд;

- заборона мігрантам займатися деякими видами професійної діяльності. Як зазначалося вище, юридичний статус, що надаються трудовим мігрантам, забороняє займати певні посади, що стосуються державної служби, роботи, що пов'язана з державною чи військовою таємницею тощо.

- заборона дискримінаційних правил та забезпечення міграційного балансу між національностями. Знову прикладом виступає США, де застосовують географічні, або найчастіше регіональні квоти.

Отже, з кожним роком міграційні процеси посилюються, що особливо стосується робочої сили. Винятком був лише 2020 рік, коли діяли карантинні обмеження. З початком широкомасштабної агресії Росії багато українських спеціалістів перебралося до країн Західної Європи, і для нашої держави це є більше негативною тенденцією. Так, окрім зростання трудового іміджу та попиту на українську робочу силу відбувається значний відтік професійних кадрів.

Загалом для країни-імпортера робочої сили існують як позитивні, так і негативні наслідки міграції. Разом із зменшенням витрат на підготовку робочої сили, омолодженням трудових ресурсів можуть виникнути негативні процеси, такі як безробіття, вплив валюти за кордон, конкуренція між резидентами та нерезидентами тощо. Тому регулювання міграції відіграє ключову роль у забезпеченні позитивного впливу міграційних процесів на економіку країни.

1. Free movement, labour mobility, regional integration and development: keys to Africa moving in the 21st century /
2. Global Migration Policy Associates [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.globalmigrationpolicy.org/articles/governance/GMPolicyBrief%20Migration-Regional%20Integration-Development%2023mar15.pdf>
3. Короленко Н. В., Петросян А. А. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». , Одеський національний економічний університет, м. Одеса. 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2021/87.pdf
4. Департамент ООН з економічних і соціальних питань, 2019. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>
5. Портал глобальних даних про міграцію. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://migrationdataportal.org/?i=stock_abs_&t=2019&m=1
6. Хомутенко Л.І. Міграційні процеси в світі: основні параметри та географічна спрямованість / Л.І. Хомутенко, К.П. Назаренко, О.Ю. Тетерева // «Первый независимый научный вестник». - Киев, ул. Дмитриевская, 64, 2017. - № 18. – С.81--86.

О
не

ut
у,
а,

ed
of
'k,
m
ur
is
in
ly

nt
a
er
or
be

ant labourers come to their work because of unfavourable economic and social conditions in their home regions.